

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2020-10-26

Diarienummer:
UBN-2020-06969

Handläggare:
Outi Ceder

Omvända skolskjutsar rapport

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** lägga rapporten till handlingarna.

Ärendet

Förvaltningen har utrett förutsättningarna för att införa omvända skolskjutsar mellan skolor i centrala staden och skolor i kransorterna. Möjligheten att hänvisa hela klasser till en landsbygdsskola är svårt i nuläget då antalet lediga platser inte finns för att flytta hela klasser i de årskurser där behovet av platser i centrala staden är störst, d.v.s. i de högre årskurserna. Det som finns är enstaka platser i olika årskurser som i dagsläget delvis fylls på under läsåret av t ex nyanlända och nyinflyttade elever som erbjuds plats där. De som erbjuds plats utanför centralorten inom ramen för kommunens val ges idag möjlighet till resa med befintlig kollektivtrafik.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2019-09-18 att bifalla motion om utredning av omvända skolskjutsar från Mattias Johansson (C) och ge utbildningsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för att införa omvända skolskjutsar mellan skolor i centrala staden och skolor i kransorterna (KSN-2019-190).

Utbildningsnämnden biföll 2019-10-23 motionen och gav utbildningsförvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för att införa omvända skolskjutsar mellan skolor i centrala staden och skolor i kransorterna (UBN-2019-8633).

Föredragning

Förutsättningar för omvända skolskjutsar

Begreppet omvända skolskjutsar betyder att kommunen istället för att som man oftast väljer att skjuta barn in mot centrala delarna av kommunen, skjutsar barn ut till skolor på landet. Orsaken är att det är platsbrist på skolorna i de centrala delarna av staden. Utbildningsförvaltningen ser en utmaning i att tillgodose behovet av skolplatser i områden där elevantalet har ökat och efterfrågan på platser är hög. Det är också angeläget att söka vägar för att skapa en allsidig elevsammansättning på alla skolor. Det finns idag vissa möjligheter inom ramen för befintlig kollektivtrafik resa till en skola utanför centralorten. Inom centralorten finns inga särskilt upphandlade skolskjutsar utan enbart kollektivtrafik.

Följande skolor har utretts för möjligheten till omvänd skolskjuts för elever årskurs 4-5: Vänge skola, Jumkils skola, Skyttorps skola, Almunge skola, Gåvsta skola, Stavby skola och Skuttunge skola. Det finns bra förbindelser med regionbuss, bäst är Skyttorp med Upptåg och buss 823, Gåvsta skola, med linje 118 som går varje halvtimme. Almunge skola med linje 809 varje halvtimme. Stavby skola är likvärdigt med linje 886, men det är svårare att få plats på skolan. Skuttunge skola betjänas av regionbuss, men kräver eventuellt omstigning i Björklinge eller Bälunge.

Det finns möjlighet att vända skolskjutsar till några skolor och för omvänd skolskjuts till Jumkil skola behöver en extra tur med buss tillsättas som antingen möter upp regiontrafiken och eleverna byter buss, eller utgår från centrala Uppsala. En extrainsatt tur skulle medföra en kostnad om 150 tkr per läsår.

I årskurserna 6 och 7 är bristen störst på platser i centrala staden. Följande skolor har utretts för omvänd skolskjuts för årskurs 6 - 9: Björkvallsskolan, Almunge skola, Gåvsta skola och Stavby skola. Samtliga skolor har bra bussförbindelser.

I de landsbygdsskolor som undersökts finns endast ett fåtal platser och tre av skolorna har inga lediga platser alls.

Möjligheten till omvända skolskjutsar

Vårdnadshavare har rätt att välja skola i hela kommunen. Placeringen av elever vid olika skolor utgår så långt som möjligt från det önskemål som vårdnadshavare uttrycker vid skolvalet och vid ansökningar om skolbyte under läsåret. Att placera enstaka elever i en landsbygdsskola medför problem vid urvalet. Om omvända skolskjutsar ska vara möjligt att införas på ett rättssäkert och likvärdigt sätt skulle det innebära att kommunen beslutar om att flytta ut en hel klass från en skola i centrum, alternativt starta upp ett nytt högstadium i någon av landsbygdsskolorna. Möjligheten att hänvisa hela klasser till en landsbygdsskola är dock svårt i nuläget då antalet lediga platser inte finns i den omfattningen i de skolor som har de aktuella årskurserna. Det som finns är enstaka platser i olika årskurser som i dagsläget delvis fylls på under läsåret av t ex nyanlända och nyinflyttade elever som erbjuds plats där.

Vi har undersökt hur omvända skolskjutsar fungerar i två andra kommuner. Med omvänd skolskjuts hos dem menas att de som bor i tätorten men som går i skolan i en kransort kan ansöka om skolskjuts. Skolskjutsen sker med skolbuss. Eleverna behöver en bekräftad plats på en kransortsskola innan de kan ansöka om skolskjuts. Detta liknar det vi i Uppsala kallar kommunens val.

Vid de tillfällen kommunen idag hänvisar till skolor används begreppet kommunens val. Det infördes i reglementet till skolvalet 2019. Det inträder när elevens tre val inte tillgodoses. Kommunens val till åk 4-6 gäller idag skolor i närliggande områden. Till dessa ges då skolskjuts vilket innebär en planerad resa av skolskjutsenheten. Det kan vara buss eller taxi. Om en landsbygdsskola med enstaka platser skulle vara kommunens val skulle rätten till skolskjuts inträda då eleven exempelvis beviljas taxi eller när kommunen måste upprätta ny busstur på grund av att den ordinarie linjetrafiken inte går att nyttja.

Förvaltningens bedömning är att det i nuläget inte är möjligt att införa omvända skolskjutsar som en tvingande åtgärd på ett rättssäkert och likvärdigt sätt då det endast finns enstaka platser att erbjuda i landsbygdsskolorna. Så länge det inte finns platser för att förflytta en hel klass är alternativet att bygga på frivillighet genom att tydligare informera vårdnadshavare och elever om att skolor på landsbygden finns, marknadsföra dessa ytterligare som valbara alternativ när det är ont om platser. Om ett sådant val görs utifrån det fria skolvalet inträder det vi benämner elevresa, vilket är busskort på valfri buss utifrån avstånd till skolan. Den möjligheten finns idag och kan ytterligare förtydligas och ytterligare kommuniceras inför skolvalet 2021. Med den skolvalskarta som finns idag kan vårdnadshavare se möjligheten att välja alternativa skolor än de med högt söktryck.

Konsekvenser för barn/elever

Inga konsekvenser för barn och elever föreligger.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser föreligger.

Konsekvenser för näringslivet

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2020-10-26

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör